

Plan van aanpak

Omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek 2040

Ons kenmerk 19.0011547

Inhoud

Inleiding	1
Wettelijk kader	1
Waarom een omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek?	1
Leeswijzer	3
Omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek	4
Afbakening	4
Status	4
Aanpak	6
Doel	6
Aanpak	6
Fasering	8
Randvoorwaarden	10
Bestuur	10
Organisatie	10
Financiën	10
Communicatie	10
Bijlage 1 Volgens de Omgevingswet	11
Bijlage 2 MER	13

Inleiding

De Omgevingswet is één wet die alle wetten voor de leefomgeving bundelt en moderniseert. De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en het beschermen van de fysieke leefomgeving: “ruimte voor ontwikkeling en waarborgen voor kwaliteit”, is het motto. Vanaf 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Gemeenten, provincies en het Rijk stellen elk een omgevingsvisie vast met beleidsdoelen voor de lange termijn. De gemeenteraden van Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdemeeren hebben afgesproken om gezamenlijk een omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek 2040 op te stellen en deze op te nemen in de gemeentelijke omgevingsvisie.

Wettelijk kader

De Omgevingswet kent een omgevingsvisie op drie niveaus: nationaal, provinciaal en gemeentelijk. Voor elk van deze overheidslagen is het verplicht om één omgevingsvisie vast te stellen. Gemeenten hebben hier tot 2024 de tijd voor.

Gemeentelijke omgevingsvisie

De gemeenteraad stelt een gemeentelijke omgevingsvisie vast. De omgevingsvisie bevat:

- a. een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving;
- b. de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied;
- c. de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.

Een omgevingsvisie kan over meer dan beleidsvoornemens gaan. In de visie kan bijvoorbeeld worden ingegaan op de sturingsfilosofie, inzet van instrumenten, communicatie, gerichte inzet van overheidsinvesteringen en afspraken met organisaties.

Bij het opstellen van de gemeentelijke omgevingsvisie moet een gemeente rekening houden met het beleid van andere bestuursorganen. Het Rijk is bezig met het opstellen van de [nationale omgevingsvisie](#). De provincie Noord-Holland heeft de [omgevingsvisie Noord-Holland 2050](#) eind 2018 vastgesteld.

Regels waarborgen dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties hun zienswijze hebben kunnen geven op de ontwerp omgevingsvisie. Om de kwaliteit van besluitvorming te vergroten is het verstandig deze partijen vroegtijdig te betrekken bij de besluitvorming om te komen tot een omgevingsvisie.

Over de vorm geeft de Omgevingswet weinig voorschriften. De omgevingsvisie is aangewezen als ‘omgevingsdocument’, wat betekent dat deze digitaal beschikbaar moet zijn. Daarnaast moet de omgevingsvisie ten minste bestaan uit kaarten en een toelichting of onderbouwing. De omgevingsvisie is in de Omgevingswet aangewezen als plan in de zin van de EU-richtlijn over milieueffectrapportages (MER), dus mogelijk MER-plichtig. Dit hangt af van de impact van de visie.

Regionale omgevingsvisie

De Omgevingswet kent geen regionale omgevingsvisie. Als een regionale omgevingsvisie een wettelijke status moet krijgen met grondslag in de Omgevingswet, dan is de enige mogelijkheid om de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek onderdeel te laten zijn van de gemeentelijke omgevingsvisie. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de gemeenten Gooi en Vechtstreek laten weten bereid te zijn hen te ondersteunen bij de legitimatie van een regionale omgevingsvisie.

Waarom een omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek?

Regionale identiteit

Gooi en Vechtstreek is één van de weinige regio's in Nederland met een sterke eigen identiteit. Een identiteit die vergelijkbaar met een regio als de Achterhoek. Inwoners van gemeenten in deze regio ontlenen naast identiteit aan de eigen gemeente, ook identiteit aan Gooi en Vechtstreek. Inwoners in het gebied kennen een lange traditie van samenwerken. Begin 14^e eeuw maakten de Erfgooiers al afspraken over het gebruik van gemeenschappelijke gronden. Ook nu is de gedeelde identiteit nog sterk aanwezig. Ondernemers gebruiken in hun merknamen Gooi en Vechtstreek als afzetgebied. Publieke en semi-publieke partners van gemeenten, zoals het ziekenhuis, het UWV, woningcorporaties,

politie, verzekeraars, het onderwijs, etc. organiseren dienstverlening op de schaal van Gooi en Vechtstreek. En ook de gemeenten organiseren onderdelen van hun dienstverlening al lange tijd op de schaal van Gooi en Vechtstreek.

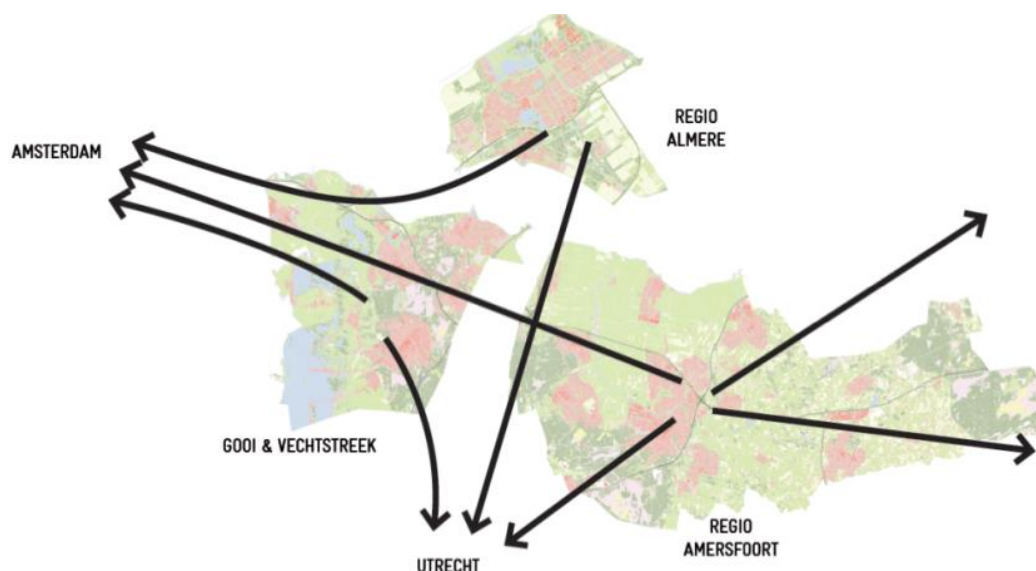
Unieke dichtheid van gemeenten

Binnen Gooi en Vechtstreek is sprake van een unieke dichtheid van gemeenten waar wonen, werken, 'groen' (natuur en landbouw) samengaan met een hoge concentratie van doorsnijdende infrastructuur (wegen, spoor, water). Onze inwoners gebruiken samen de prachtige natuur, culturele en maatschappelijke voorzieningen en werklocaties die onze regio rijk is. Of het nu gaat om onderwijs, zorg, theater of iets simpels als winkelen; gemeentegrenzen spelen voor inwoners en bedrijven geen rol. Inwoners gebruiken voorzieningen en natuur over de grenzen heen.

In hun zienswijze op de regionale samenwerkingsagenda 2019 – 2022 gaven de gemeenteraden Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Wijdemeren aan gezamenlijk een omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek op te willen stellen. Bij de vaststelling van de regionale samenwerkingsagenda spraken alle regiogemeenten af om gezamenlijk aan de slag te gaan met de ontwikkeling van de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek.

Onderdeel van een metropool

Nergens anders is een regio zo ingeklemd tussen vier grote burens: Amsterdam, Almere, Amersfoort en Utrecht. Dit unieke karakter van Gooi en Vechtstreek heeft grote invloed op de structurele opgaven waar de gemeenten voor staan. Het [MIRT onderzoek Oostkant Amsterdam](#) maakt inzichtelijk wat de lange termijn impact is voor Gooi en Vechtstreek in de metropool.

Woon-werk pendel, MIRT Oostkant Amsterdam

Als de gemeenten Gooi en Vechtstreek op de huidige weg doorgaan, verliest Gooi en Vechtstreek zoveel banen en bedrijvigheid dat hierdoor het voorzieningenniveau en de ervaren kwaliteit van leven van het gebied fundamenteel veranderen.

Gezamenlijke opgaven

Overheden kunnen de ontwikkeling van Gooi en Vechtstreek beïnvloeden door het vestigingsklimaat te versterken. Denk aan ruimte voor werk, passend woningaanbod, goede bereikbaarheid en een aantrekkelijke leefomgeving met goede voorzieningen en zorg. Zowel de betaalbaarheid en de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, als de uitbreiding ervan leiden tot een forse opgave. Professor Tordoir stelt dat de waarde van een gebied als Gooi en Vechtstreek voor de vitaliteit en internationale aantrekkingskracht van de metropoolregio moeilijk kan worden overschat. De streek vertegenwoordigt een nationaal economisch belang en is van strategische waarde voor de metropoolregio Amsterdam. Dit betekent dat het niet alleen voor de regio zelf van groot belang is dat

de regio een sterke positie handhaaft, problemen weet aan te pakken en zich ontwikkelt. De positie van de regio moet worden bekeken in een grotere metropool omgeving¹.

Pieter Winsemius gaf in zijn rapport aan dat er ook op lange termijn verschillende vraagstukken in Gooi en Vechtstreek een gebundelde opstelling behoeven. Denk aan 'grootschalige infrastructuur' met wegen als de A1 en A27, maar ook de overbelaste provinciale wegen N201 (Hilversum – Hoofddorp) en N236 (Bussum –Weesp). Hieronder vallen ook de spoorwegen, het groen (landbouw, natuurbehoud) en de 'evenwichtige invulling' van de met de grote burens gedeelde ruimte (open ruimte/woningbouw, randmeren,). De gemeenten kunnen elkaar versterken bij het verwerkelijken van economische potenties van Gooi en Vechtstreek. Naast Hilversum als centrum voor de mediasector kan worden gedacht aan de zorg (senioren, gezondheidszorg), toerisme en leisure, aanpak leegstand bedrijventerreinen en winkelcentra of de 'ideale' thuisbasis voor zzp'ers en thuiswerkers².

Het is het voor het gezamenlijk werken aan de opgaven (wonen, landschap, economie, duurzaamheid en mobiliteit) van belang in te zetten op een gezamenlijke omgevingsvisie. Oftewel een gedeeld en gedragen beeld van de gewenste ontwikkeling van de regio Gooi en Vechtstreek. Met een integrale visie op de toekomst van ons gebied vergroten we de effectiviteit van het samenwerken en de kracht van de regio ten overstaan van medeoverheden en andere partners.

Regionale opgaven

In 2018 is gestart met de samenwerking op de omgevingsvisie. Eerst met een [Verkenning Gooi en Vechtstreek 2040](#) naar de trends en ontwikkelingen. Vervolgens startte de Regio met ondersteuning van RHO adviseurs de analysefase. De analysefase heeft drie stappen:

1. Nader onderzoeken van de opgaven uit de Verkenning 2040
2. Scherper formuleren en focus aanbrengen in opgaven
3. Schetsen van ontwikkelperspectieven

Stap 1 en 2 zijn nu afgerond, met al resultaat een [concept analyserapport](#) waarin de hoofdopgaven staan die vragen om regionale visie- of agendavorming:

1. Ruimte wonen en werk --> regionale woon-werk opgave
2. Economie --> voldoende en passend aanbod van werkfuncties
3. Mobiliteit --> openbaar vervoer, hoofdwegennet en fietsnetwerk
4. Klimaat --> klimaatadaptie en klimaatmitigatie, regionale energiestrategie
5. Water --> waterkwaliteit, bodem- en watersysteem en waterveiligheid
6. Veenoxidatie --> bodemdaling en CO2 emissie veenweidegebied
7. Biodiversiteit --> balans tussen natuur en gebruiksdruk verbeteren
8. Landschap --> toekomstbestendigheid van de kwaliteiten van het gebied

Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk gaat in op de status en reikwijdte van een omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek. Hoofdstuk drie licht de regionale aanpak om te komen tot een omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek toe. Wat willen we bereiken? Hoe willen we daar komen? En wie willen we daarbij betrekken? Het vierde en laatste hoofdstuk gaat in op de randvoorwaarden die nodig zijn om de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek te ontwikkelen en uit te voeren.

---

¹ Grotenhuis en Jansen, 2014, *Gooi en Vechtstreek: regio met een plus!*?

² Winsemius, 2013, *Samenwerking Gooi en Vechtstreek*.

Omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek

De gemeenten in Gooi en Vechtstreek zijn het eens over de hoofdogaven waarmee zij aan de slag willen. Deze opgaven zijn al enige tijd onderwerp van samenwerking tussen de gemeenten. Er is in Gooi en Vechtstreek discussie over de wenselijkheid van beschikbare oplossingen, met name op de lange termijn opgaven. Juist daar voorziet een omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek in een behoefte om het gebied krachtiger te maken binnen de metropool. Het is voor de werking van een omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek – en daarmee de slagkracht van Gooi en Vechtstreek – van belang vooraf afspraken de gemeenten te maken over afbakening en status. Dit in de context van de ontwikkeling van de gemeentelijke omgevingsvisies.

Afbakening

Opgaven

Het [concept analyserapport](#) bakent de opgaven af die in een omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek worden opgepakt. De regionale opgaven zijn zo concreet mogelijk omschreven op basis van het principe regionaal wat moet, lokaal wat kan. De gemeenten formuleren geen beleid in de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek op inhoudelijke opgaven die niet staan benoemd in het rapport. Een verdere afbakening vindt ook nog plaats bij het formuleren van de ambities, als tussenstap voor het maken van de visie.

Het detailniveau van beleid gaat niet verder dan nodig is om richting te geven op het regionale schaalniveau. De omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek gaat dus ook niet in op andere thema's die in een gemeentelijke omgevingsvisie kunnen staan zoals de lokale sturingsfilosofie, de verhouding tussen regels stellen en ruimte voor initiatief, de wijze van participatie met inwoners over gemeentelijk beleid, de verhouding tussen raad en college of de inzet van financiële instrumenten van de gemeente.

Besluitvorming

De besluitvorming wordt zo ingericht dat deze aansluit bij de opgaven (zie hoofdstuk aanpak voor een nadere uitwerking). De gemeenten stellen de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek vast conform de aanpak. Daarbij spreken de gemeenten af om de regionaal vastgestelde omgevingsvisie één op één op te nemen in de gemeentelijke omgevingsvisie, zodat deze de status krijgt van een gemeentelijke omgevingsvisie in de zin van de Omgevingswet. Dit heeft tot gevolg dat de gemeentelijke omgevingsvisie lokaal niet eerder kan worden vastgesteld dan de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek. Uit de volgorde van schaalniveaus ligt dit voor de hand. De lokale processen zullen in diverse gemeenten ook in 2019 starten. Dit kan elkaar versterken.

Proces

De afbakening in de opgaven en de besluitvorming leidt ook tot een afbakening in het proces van totstandkoming van de omgevingsvisie. Het proces om te komen tot een omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek beperkt zich uitsluitend tot de regionale opgaven en bijbehorende aanpak.

Een regionale omgevingsvisie is geen wettelijk instrument. De regionale omgevingsvisie sluit qua inhoudelijke en procesmatige eisen aan op de eisen van de Omgevingswet. Er wordt geen milieueffectrapportage opgesteld. Wel wordt aangesloten bij de inhoudelijke eisen van een M.E.R. procedure (zie bijlage 2).

Status

Onderdeel van de gemeentelijke omgevingsvisie

De Omgevingswet laat het niet toe meerdere gemeentelijke omgevingsvisies te hebben: een gemeente heeft één visie op de toekomstige ontwikkeling van haar leefomgeving. De fysieke leefomgeving van de verschillende regiogemeenten in Gooi en Vechtstreek is nauw met elkaar verbonden. Op het moment dat een gemeente een omgevingsvisie vaststelt moet de regionale omgevingsvisie hier een herkenbaar onderdeel van zijn. Bijvoorbeeld door een link naar het document op te nemen in een hoofdstuk 'gezamenlijk regionaal beleid'. Het staat gemeenten verder vrij om de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek daarnaast te integreren in de tekst van de gemeentelijke omgevingsvisie. Daarbij dient de inhoud van de regionale beleidsafspraken gelijk te blijven.

Zelfbindend

De omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek is zelfbindend en bindend naar de andere regiogemeenten. Omdat de gemeenteraden de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek opnemen in de gemeentelijke omgevingsvisie, is het ook gemeentelijk beleid geworden. De verantwoording over de omgang met beleid is daarom gelijk geworden aan de wijze als waarop de gemeente met haar eigen beleid omgaat.

Regiobindend

Voor de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek geldt hierbij de bijzonderheid dat hier ook een binding ten opzichte van de andere gemeenten (en hun inwoners) vanuit gaat. Binnen de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek maken de gemeenten nadere afspraken hoe hiermee om te gaan. Uitgangspunt is, net als bij gemeentelijk beleid, dat een overheid zich aan zijn eigen beleidsvoornemens houdt en instrumentarium tot haar beschikking heeft om daarop toe te zien.

Toetsingskader stedelijke ontwikkeling

De provinciale ruimtelijke verordening Noord-Holland kent nu een vereiste voor gemeenten om regionaal (binnen de Regio Gooi en Vechtstreek) af te stemmen over stedelijke ontwikkelingen (11 of meer woningen en/of werkplek functiewijziging). De provincie zet dit systeem naar verwachting voort onder haar nieuwe omgevingsverordening. Er zijn in Gooi en Vechtstreek ook regionale afspraken gemaakt over de wijze afstemming, maar op dit moment ontbreekt een gezamenlijke visie waarop het portefeuillehoudersoverleg of het Regiobestuur gemeentelijke plannen voor stedelijke ontwikkelingen kan toetsen.

De omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek voorziet straks in dit toetsingskader, waardoor het proces voor regionale afstemming voor gemeenten transparanter, minder ad hoc en beter voorspelbaar wordt. Gemeenten dienen met elkaar binnen de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek nadere afspraken te maken op welke wijze de gemeenten gezamenlijk de toetsing vormgeven. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de toepassing van mogelijke hardheidsclausules, waarmee de gemeenten kunnen besluiten om af te wijken van het gezamenlijke beleid. In de reeds bestaande afspraken hoeft slechts te worden toegevoegd dat bij de afstemming getoetst wordt aan de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek.

Uitvoering

De omgevingsvisie gaat over de horizon van één bestuursperiode heen. Dat betekent ook dat de tekst van de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek een lange termijn focus moet hebben en daarmee niet te veel ingaat op concrete afspraken en programma's die op dit moment relevant zijn. Tegelijk mag een omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek niet vrijblijvend zijn, beleid wordt gemaakt om dingen te verbeteren. Gelet op de opgaven is het van belang dat de gemeenten gezamenlijk de stap zetten van beleid naar uitvoering. De gemeenten maken met elkaar binnen de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek nadere afspraken over regionaal instrumentarium, waarmee deze stap gezet kan worden. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een gezamenlijk (stuk) omgevingsplan, een omgevingsprogramma of nadere regels.

Aanpak

De regionale opgaven zijn strategische opgaven waar veel partijen en belanghebbenden bij betrokken zijn. De gemeenten ontwikkelen de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek daarom samen met een brede maatschappelijke denktank van captains of industry, bestuurders en directeurs van regionale instellingen en betrokken maatschappelijke organisaties. Daarbij wordt de al intensieve samenwerking met mede-overheden als het Rijk, de provincie(s) en het waterschap voortgezet. De gemeenten werken van buiten naar binnen. Eerst aan de slag met alle maatschappelijke partners om van daaruit het gesprek tussen de gemeenten te voeden en gezamenlijk richting te geven.

Doel

Uiterlijk 31 december 2020 een door gemeenten, ondernemers, regionale instellingen en maatschappelijk betrokken organisaties gedragen en door gemeenten vastgestelde omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek 2040. Deze omgevingsvisie beperkt zich tot de vastgestelde regionale opgaven.

Aanpak

De gemeenten ontwikkelen de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek 2040 langs onderstaande uitgangspunten.

Van buiten naar binnen

In iedere fase geldt als uitgangspunt dat 'van buiten naar binnen' wordt gewerkt. Er wordt over de inhoud eerst met gebiedspartijen, maatschappelijke initiatieven, inwoners gesproken voordat er door de colleges of raden besluitvorming plaatsvindt. Zodoende kunnen bij de politieke besluitvorming de standpunten van deze partijen worden betrokken.

Partijen op maat en gericht betrekken

Het betrekken van de verschillende regionaal belanghebbenden gebeurt op maat en gericht. Dat betekent dat partijen worden betrokken bij oplossingsrichtingen, waarbij zij belanghebbende zijn. De volgende partijen worden in ieder geval betrokken.

Gebiedspartijen omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek				
GNR	Gemeente Almere	NS	Fietsersbond	Woningcorporaties
Natuurmonumenten	Gemeente Eemnes	Prorail	Gastvrije Randmeren	Alliander
Staatsbosbeheer	Gemeente Baarn	Connexion	Toeristische Kanobond Nederland	TLN
LTO	Gemeente De Bilt	Rijkswaterstaat	Tussen Vecht en Eem	EVO-Fenedex
Waterschap	Gemeente Stichtse Vecht	MRA	Stichting Monumenten Bezit	Vitens
Gemeente Amsterdam	Omgevingsdienst	VNO-NCW	Cuypersgenootschap	PWN
Provincie Noord-Holland	Veiligheidsregio	RECRON	Bond Heemschut	
Provincie Utrecht	GGD/GHOR	Watersportverbond	Geopark	
Provincie Flevoland	Economic Board	HISWA	Vrienden van het Gooi	
Regio Amersfoort	Bedrijvenfederatie	ANWB	Vechtplassencommissie	

Coproductie op basis van expertise

De betrokkenheid van bovenstaande partijen bij de ontwikkeling van de verschillende tussenproducten zal sectoraal plaats vinden. Reden hiervoor is dat partijen gericht wordt gevraagd om de omgevingsvisie mee te ontwikkelen vanuit de expertise. Door partijen vroegtijdig te betrekken benutten de gemeenten maximaal de aanwezige kennis in het veld.

Integrale advisering

Aan het eind van elke fase is er gelegenheid voor advisering en zienswijze door alle partijen en de gemeenten lokaal. Daarbij vragen we per fase eerst de gebiedspartijen en maatschappelijke organisaties zienswijze uit te brengen om vervolgens de gemeenten te verzoeken hun zienswijze kenbaar te maken bij de regionale samenwerking Regio Gooi en Vechtstreek. Alle partijen krijgen de gelegenheid om integraal te adviseren over de verschillende tussenproducten die de Regio oplevert om te komen tot een gezamenlijke omgevingsvisie.

Vrije denktank

Voor alle stappen in de ontwikkelingsfase richting visie komt er een regionale denktank met daarin captains of industry, bestuurders en directeurs van regionale instellingen en betrokken maatschappelijke organisaties. Deze denktank wordt gevraagd vrijblijvend en buiten de kaders/eigen organisatie mee te denken op de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek. De denktank is niet bedoeld om een belang te vertegenwoordigen van een organisatie. Voor de denktank worden mensen uit Gooi en Vechtstreek op persoonlijke titel gevraagd, omdat zij een betrokkenheid hebben bij de ontwikkeling van het gebied.

Ruimte voor participatie van inwoners

De gemeenten vinden betrokkenheid van inwoners bij de opgaven van de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek van belang. Hoewel de regionale hoofdogaven voor inwoners nu nog abstract lijken, is de impact op het dagelijkse leven sterk. Gemeenten zetten lokaal inwonerparticipatie in bij de ontwikkeling van de gemeentelijke omgevingsvisie. Gemeenten spreken met elkaar af om bij deze lokale inwonerparticipatie ook de regionale opgaven en oplossingsrichtingen te betrekken. Zo faciliteren gemeenten en de Regio het gesprek met inwoners optimaal. De Regio biedt in haar proces om te komen tot de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek ruimte aan gemeenten om inwoners te betrekken bij de regionale opgaven en oplossingsrichtingen.

Afwegingen om de gemeente leidend te laten zijn bij inwonerparticipatie op regionale opgaven zijn:

- De Regio is beleidsvoorbereidend. Het is ook de vraag of het bij de rol en positie van de Regio past om direct naar inwoners over beleid te communiceren.
- De gemeenten hebben verschillende manieren waarop zij met participatie omgaan. Als de Regio dit vormgeeft, is er één wijze voor alle gemeenten.
- Gemeenten laten de participatie logischer aansluiten bij lokale opgaven en gesprekken.
- Gemeenten beschikken over eigen, lokale kanalen om de inwoners te bereiken waar de Regio niet over beschikt.
- De regionale opgaven lenen zich moeilijk voor participatie. Zinnige participatie op regionale opgaven is kansrijker als het aan een lokaal thema kan worden verbonden of door gemeenten wordt vormgegeven.

Participatie over de opgaven kan ingepast worden in een lokaal participatietraject, zodat gericht de mening van inwoners gepeild kan worden. Indien gewenst kan de Regio gemeenten ondersteunen bij het vormgeven van het participatietraject op de regionale opgaven. Er is een minimumniveau afgesproken waar de participatie voor inwoners aan moet voldoen: alle gemeenten informeren de inwoners op momenten dat het geven van een reactie mogelijk is. De Regio ontsluit de relevante informatie. Op het concept van de visie is het mogelijk voor inwoners een schriftelijke reactie te geven. Ook wordt een enquête gehouden onder inwoners.

Gemeenteraden aan zet

Gemeenteraden stellen beleid en daarmee de omgevingsvisie vast. Voor de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek is het van belang dat de regionale opgaven vanuit een regionaal perspectief worden beoordeeld en bekeken. Met elkaar zullen de gemeenten het gezamenlijke omgevingsbeleid voor Gooi en Vechtstreek vaststellen, uitvoeren en verantwoorden. De vraag is hoe de gemeenten dat wensen te doen.

Op dit moment is er regionaal geen gremium waarin de gemeenteraden vertegenwoordigd zijn. De gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek kent uitsluitend een bestuur bestaande uit wethouders en de burgemeester van de gemeente Hilversum (Regiovoorzitter). Wel denken de gemeenten in het kader van de uitvoering de [regionale samenwerkingsagenda Gooi en Vechtstreek 2019 - 2022](#) na over de legitimatie en slagkracht van de regionale samenwerking op strategische opgaven. De gemeenten maken met de vaststelling van dit plan van aanpak een keuze voor de wijze van vaststelling van de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek. Onderstaande opties liggen voor.

<i>Optie 1 Lokaal</i> Zeven vergaderingen van zeven gemeenteraden
<i>Optie 2 Gezamenlijk</i> Gecombineerde vergadering van zeven gemeenteraden
<i>Optie Regionaal</i> Eén vergadering van zeven gemeenteraden (Regiocongres)

De Regio stelt voor om de vaststelling van de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek te laten gebeuren door een gezamenlijke vergadering van de zeven gemeenteraden (optie 2). De vaststelling van de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek gebeurt dan in twee stappen:

1. lokale zienswijze van de gemeenteraden op de ontwerp omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek;
2. vaststelling door de gezamenlijke vergadering van de gemeenteraden.

Tussentijds worden de gemeenteraden betrokken via de Regiopodia en waar nodig lokale consultatie. Tevens wordt de Regioambassadeurs gevraagd te ondersteunen bij de vormgeving van het proces van samenwerking met de gemeenteraden.

Escalatiemodel tijdens de procedure

Het is denkbaar dat tijdens het proces discussies ontstaan, bijvoorbeeld over tussenproducten. Het is wenselijk dat deze binnen redelijke termijn opgelost kunnen worden om de voortgang erin te houden. In het kader van de regionale afspraken over stedelijke ontwikkelingen ('PRV-afspraken') is voorzien in een escalatiemodel waarin het algemeen bestuur bij meerderheid beslist. Dit model wordt ook toegepast bij de voorbereiding van de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek. Echter, het model is niet van toepassing op het proces van vaststelling.

Fasering

Bovenstaande aanpak leidt tot onderstaand de fasering van de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek.

2018					2019					2020												
jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov
Fase 1					Fase 2					Fase 3					Fase 4							
Verkenning					Analyse + plan van aanpak					Visie ontwikkeling					Vaststelling							

Fase 1 Verkenning

Er is in 2018 gestart met een verkenningfase, om een beeld te krijgen van de fysieke leefomgeving in de regio op lange termijn. In september 2018 is de '[Verkenning Gooi en Vechtstreek 2040](#)' afgerond. De verkenning geeft inzicht in de autonome trends en ontwikkelingen die op de regio afkomen.

Verkenning	
Deadline	1 juli 2018
Resultaat	Verkenning Gooi en Vechtstreek 2040
Zienswijze gebiedspartijen	Nee
Zienswijze gemeenteraden	Nee
Vaststelling	Portefeuillehoudersoverleg fysiek domein

Fase 2 Analyse + plan van aanpak

De verkenning gaf aanleiding voor vervolgonderzoek, in een analysefase. De analysefase heeft drie stappen:

- Stap 1. Nader onderzoeken van de opgaven uit de Verkenning 2040
- Stap 2. Scherper formuleren en focus aanbrengen in opgaven (vaststellen regionale opgaven)
- Stap 3. Schetsen van ontwikkelperspectieven

De uitkomst van de analysefase (stap 1 en 2) is tevens de aanleiding voor het opstellen en vaststellen van het plan van aanpak. Met het analyserapport is duidelijk welke opgaven de gemeenten willen oppakken in de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek 2040.

Analyse + plan van aanpak	
Deadline	1 november 2019
Resultaat	Analyserapport + Plan van aanpak, ontwikkelrichtingen
Zienswijze gebiedspartijen	Ja, op analyserapport en ontwikkelrichtingen
Zienswijze gemeenteraden	n.v.t. (analyserapport t.k.n.)
Vaststelling	Gemeenteraden (plan van aanpak)

Fase 3 + 4 Visie ontwikkeling en vaststelling

Om te komen tot een gedragen visie zetten de gemeenten de volgende stappen:

Stap 1. Uitwerken van de visie en ambities

Stap 2. Ontwikkelen van een ontwerp visie

Stap 3. Vaststelling van de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek 2040

Ontwikkeling en vaststelling	
Deadline	1 januari 2020
Resultaat	Ontwerp omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek
Lokale inwonerparticipatie	Ruimte voor lokale participatie op ambities en conceptvisie
Denktank	Ja, gedurende de visieontwikkeling meerdere bijeenkomsten
Zienswijze gebiedspartijen	Ja, op de ontwikkelperspectieven, ambities en op de ontwerp visie
Zienswijze gemeenteraden	Ja, op ambities en ontwerp visie
Regiocongres	Ja, politieke duiding Regiocongres 2020
Vaststelling	Gezamenlijke vergadering gemeenteraden

Randvoorwaarden

Nader in te vullen na bespreking van eerste concept.

Voorlopige uitgangspunten/kaders:

Bestuur

1. Regionale voorbereiding, lokale advisering
2. Vaststelling door gezamenlijke vergadering van gemeenteraden
3. Gemeenten spreken vooraf commitment uit om de omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek één op één te verwerken in de omgevingsvisie van de betreffende gemeente.
4. Intensieve betrokkenheid gemeenteraden d.m.v. lokale advisering op twee momenten
5. Intensieve betrokkenheid raadsleden door regiopodia, regiocongres en regioambassadeurs
6. Van belang dat regiopodia en regiocongres vooraf van een duidelijk kader / goede regels worden voorzien om een zorgvuldige regionale besluitvorming mogelijk te maken.
7. Portefeuillehoudersoverleg ruimte en mobiliteit primaire aansturing

Organisatie

1. Programmacoördinatie Christiaan van Zanten
2. Regionale projectorganisatie met bij voorkeur detacheringen vanuit gemeenten
3. Gemeentelijke werkgroepen/expertise (economie, landschap, etc.). Het regionale begeleidingsteam met projectleiders van gemeenten wordt voortgezet, waarbij de huidige inzet à 1 dag per week van de projectleiders, ook nodig zal blijven.
4. Externe ondersteuning door expertisebureaus op specifieke kennis en vaardigheden:
  - a. RHO in de analysefase (t/m ontwikkelrichtingen)
  - b. Nader te bepalen voor ontwikkelfase
5. Primaire aansturing vanuit directieoverleg fysiek domein
6. Secretarissenoverleg bewaakt samenhang, randvoorwaarden en bestuurlijk proces

Financiën

1. Programmacoördinatie vanuit Regiobegroting
2. Projectorganisatie (gemeentelijke detacheringen) vanuit RSA budget tegen kostprijs
3. Externe inhuur vanuit RSA budget (restant reserve + jaarlijks projectbudget)
4. Afhankelijk van uitkomst omgevingsvisie bepalen hoe volgende fase / uitvoeringsprogramma gefinancierd wordt

Communicatie

1. Directe communicatie vanuit Regiobestuur richting raden ter bespreking
2. Voorbereiding communicatie door pfho en directieoverleg
3. Communicatie werkgroep gemeenten regelmatig betrokken

Bijlage 1 Volgens de Omgevingswet

De Omgevingswet (Omgevingswet) geeft de grondslag voor een omgevingsvisie. De Omgevingswet kent een omgevingsvisie op drie niveaus: nationaal, provinciaal en gemeentelijk. Voor elk van deze overheidslagen is het verplicht om één omgevingsvisie vast te stellen. Gemeenten hebben hier tot 2024 de tijd voor. Het is niet mogelijk om meerdere omgevingsvisies vast te stellen.

De Omgevingswet geeft niet veel richting aan de inhoud van een omgevingsvisie. Volgens de Omgevingswet bevat een omgevingsvisie, mede voor de uitoefening van de taken en bevoegdheden met oog op de doelen van de Omgevingswet:

- a. een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving,
- b. de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied,
- c. de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.

De fysieke leefomgeving is een ruim begrip. Het maatschappelijk doel van de wet is 'met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.'

De omgevingsvisie dient, kortweg, een beschrijving te bevatten van de beoogde toekomst van de fysieke leefomgeving in het gebied en het beleid dat in het gebied daarvoor wordt gevoerd. Belangrijk is daarbij dat integraal beleid wordt gevoerd. De omgevingsvisie moet daarom, waar nodig, een afweging maken als er tegenstrijdige belangen optreden.

Voor beleidsafwegingen geeft de wet aan dat, naast de afweging op het doel van de wet moet zijn gericht, rekening moet worden gehouden met enkele beginselen, die vooral bekend zijn in milieuwetgeving maar nu deels ook gelden voor het gehele fysiek domein (zoals 'de vervuiler betaalt').

Met name bij het beleid komt het ambitieniveau tot uiting om het beoogde toekomstbeeld ook te bewerkstelligen. De omgevingsvisie kan bijvoorbeeld de beleidsmatige basis vormen voor een programma. Ook is de omgevingsvisie de beleidsmatige basis voor het omgevingsplan. Wordt in de omgevingsvisie bijvoorbeeld een hoog kwaliteitsniveau in beschermde gezichten beoogd, dan zou het omgevingsplan specifieke regels kunnen bevatten over de uitstraling van zo'n gezicht.

De Omgevingswet geeft aan dat de omgevingsvisie over hoofdlijnen mag gaan. De beschrijving van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en het beoogde toekomstbeeld daarvan mag op hoofdlijnen worden ingevuld. De omgevingsvisie hoeft alleen de hoofdzaken van het beleid te bevatten. Dat betekent ook dat er meer aandacht kan uitgaan naar speerpunten, zeker waar het bovengemeentelijk beleid betreft.

Tenslotte geeft de Omgevingswet voor alle instrumenten uit de wet als regel dat een bestuursorgaan bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden rekening met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen houdt en deze zonedig met deze andere bestuursorganen afstemt. Waar het de omgevingsvisie betreft betekent dit met name dat moet worden afgestemd over aspecten van de leefomgeving die verder reiken dan het grondgebied van één gemeente en beleidsvoornemens van gemeenten die invloed kunnen hebben op de leefomgeving in andere gemeenten (of een nog grotere schaal).

Een omgevingsvisie gaat over meer dan de instrumenten van de Omgevingswet. In de visie kan ook ingegaan worden op bijvoorbeeld de sturingsfilosofie, financiële instrumenten en communicatie- of informatie-instrumenten, gerichte inzet van overheidsinvesteringen en afspraken met organisaties. Als vanuit de visie wordt gekozen voor ontwikkeling, dan bieden kerninstrumenten van de Omgevingswet, in het bijzonder de omgevingsvergunning en de wijziging van het omgevingsplan de mogelijkheid om doortastend en in goede interactie met de omgeving een project of activiteit tot stand te brengen. Maar ook kan de visie elementen bevatten waarvoor nieuwe regelgeving of wijziging van bestaande regelgeving vereist is.

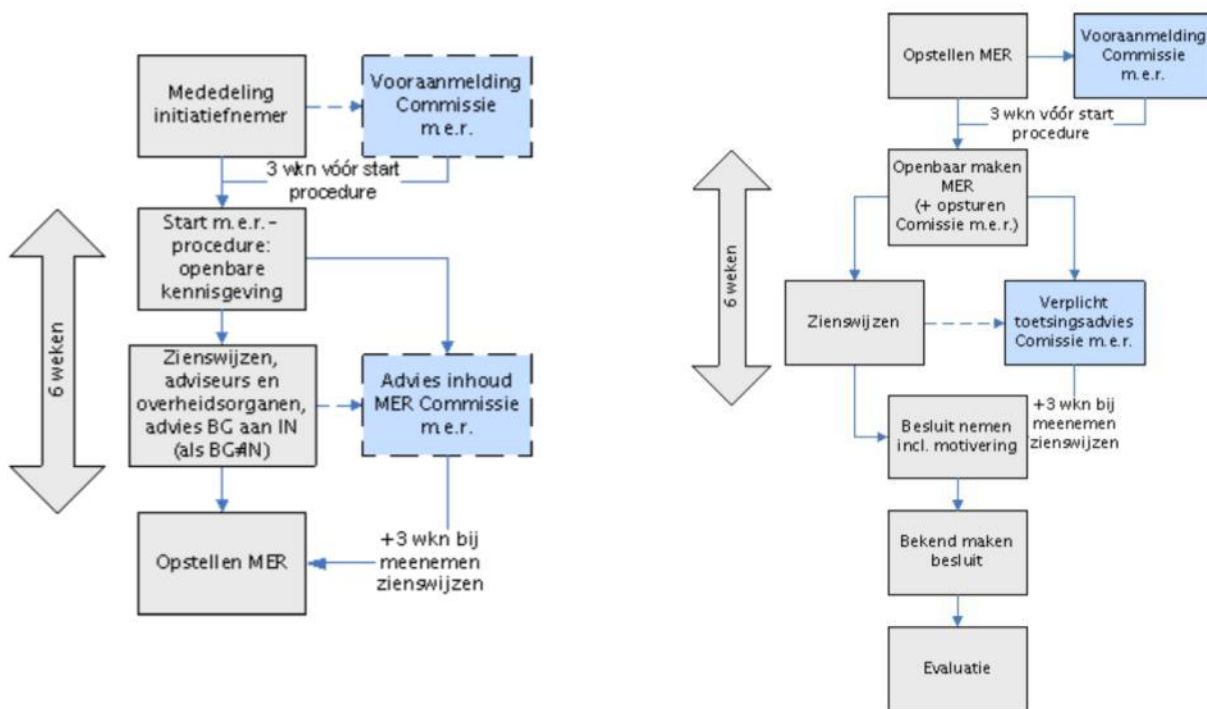

Ook over de vorm geeft de Omgevingswet weinig voorschriften. Wel is de omgevingsvisie aangewezen als 'omgevingsdocument', wat betekent dat deze digitaal beschikbaar moet zijn. De eisen aan de digitale beschikbaarheid zijn nog niet bekend. Uit de artikelen en toelichting hieromtrent kan worden opgemaakt dat de omgevingsvisie ten minste moet bestaan uit kaart(en) en een toelichting of onderbouwing. De omgevingsvisie is in de Omgevingswet aangewezen als plan in de zin van de EU-richtlijn over milieueffectrapportages (MER), dus mogelijk MER-plichtig. Dit hangt af van de impact van de visie.

Bijlage 2 MER

Voor plannen voor activiteiten met grote milieugevolgen is de verplichting verbonden om voorafgaand aan het besluit een milieueffectrapport op te stellen. Een plan kan hierbij in het kader van de m.e.r.-richtlijn een ruimer begrip zijn dan in het nationale taalgebruik. Een omgevingsvisie is doorgaans m.e.r.-plichtig.

Een regionale omgevingsvisie is geen wettelijk instrument. De uiteindelijke keuzes zullen bestendig moeten worden in de gemeentelijke omgevingsvisies. We gaan er daarom van uit dat een regionale omgevingsvisie niet m.e.r.-plichtig is. Dezelfde conclusie is ook getrokken voor de RES NHZ. Als de omgevingsvisie als structuurvisie wordt vastgesteld is een m.e.r. wel vereist.

Het is mogelijk om vrijwillig een m.e.r.-proces te doorlopen. Het opstellen van een milieueffectrapportage helpt om alle (ruimtelijke) belangen en claims zichtbaar te maken en onderling af te wegen. Daarbij gaat het onder meer om de gevolgen voor het landschap, de leefomgeving en de natuur. Het kan daarmee een toegevoegde waarde zijn voor de besluitvorming. Daarnaast is het wenselijk dat voor gemeentelijke omgevingsvisies kan worden uitgegaan van de hoofdlijnen van de rovi.

Er zitten ook nadelen aan een m.e.r. voor de rovi. Dit zijn extra kosten en mogelijk extra proceduretijd. Ook zijn er praktische vraagpunten, zoals wie moet gelden als het bevoegd gezag. Daarnaast is relevant dat voor de RES NHZ ook geen milieueffectrapport wordt opgesteld. Ook zullen gemeenten ook voor lokale visies een m.e.r.-procedure moeten doorlopen. Er is daarmee kans op dubbel werk en door elkaar lopende m.e.r.-procedures.

Alles overwegend, is besloten om voor de rovi geen m.e.r. te doen. Het proces van de rovi wordt procesmatig en inhoudelijk zodanig vorm gegeven dat aan de inhoudelijke vereisten van een m.e.r. worden voldaan. Er is in de verkenningsfase en analysefase uitgebreid onderzoek gedaan naar de relevante factoren in de leefomgeving. Met het maken van de ontwikkelrichtingen worden de effecten van de belangrijke keuzes op de fysieke leefomgeving ook inzichtelijk gemaakt (er wordt dus onderzoek naar alternatieven gedaan). Ook voorziet het proces in de verschillende relevante stappen, zoals een startnotitie/plan van aanpak, het bepalen van de reikwijdte (analysefase) en mogelijkheden voor participatie.